ОПЕРАТИВНЕ РЕАГУВАННЯ В УКРАЇНІ

ЛОКАЛІЗАЦІЯ

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ

НУО – партнери УВКБ ООН розгортають заходи з реагування на повітряні удари в різних областях України. 26 березня 2026 р. партнер УВКБ ООН, ГО «Проліска», надавав термінову допомогу людям, які постраждали внаслідок масованого удару по м. Дніпро: доремонтні матеріали, психосоціальну підтримку й консультації з питань соціально-правового захисту. © ГО «Проліска»

ОСНОВНІ ЦИФРИ

У 2026 р. 13 із 14 організацій – партнерів УВКБ ООН в Україні є місцевими й налічують **понад 2 600 працівників**.

У 2026 р. 99,5 % коштів для фінансування партнерських організацій буде безпосередньо спрямовано місцевим організаціям (пор.: у 2024 р. – 90 %).

Дворічний термін дії угод про партнерство забезпечує **передбачуваність** співпраці, при цьому **основне фінансування** 13 місцевих партнерів покриває поточні витрати, що покращує можливості для отримання додаткового фінансування.

У 2025 р. 99 % закупівель УВКБ ООН здійснювало через місцевих постачальників. Обсяг закупівель через місцевих постачальників у 2023—2025 рр. становив **понад 123 млн дол. США**.

Станом на 2026 р. УВКБ ООН має **п'ять чинних Меморандумів про взаєморозуміння** з міністерствами, Пенсійним фондом України, Уповноваженим Верховної Ради з прав людини, Фундацією Олени Зеленської та **20** обласними державними адміністраціями.

Відтоді як у 1994 р. УВКБ ООН розпочало діяльність в Україні, метою його роботи було розроблення та втілення програм, спрямованих одночасно на задоволення нагальних потреб і на доповнення та зміцнення спроможності системи на державному й місцевому рівнях. Такий підхід сприяє сталості, утвердженню провідної ролі держави й залученості громад. Локалізація передбачає впровадження такої стратегії соціально-правового захисту й пошуку сталих рішень, що побудована навколо партнерства з органами державної влади, місцевими НУО й громадськими організаціями, започаткованими громадами, які постраждали внаслідок війни. Такий підхід надає УВКБ ООН змогу ефективно використовувати місцевий потенціал, досвід місцевих фахівців і можливості для роботи на місцях, а також сприяти залученості громад і підвищенню економічної ефективності.

СПІВПРАЦЯ З ОРГАНАМИ ВЛАДИ

В основі діяльності УВКБ ООН – підхід, що передбачає **впровадження сталих рішень** і підтримку **провідної ролі органів центральної та місцевої влади**, а також утілення програм, що доповнюють ініціативи й програми уряду. Реалізація такого підходу ґрунтується на п'ятьох чинних Меморандумах про взаєморозуміння з міністерствами, Пенсійним фондом України, Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини, а також Фундацією Олени Зеленської. Крім того, УВКБ ООН підписало Меморандуми про взаєморозуміння з 20 обласними адміністраціями. У документах визначено сфери, в яких Агентство надає гуманітарну допомогу й послуги із захисту та підтримує сталі рішення для ВПО, тих, хто повертається після евакуації або переміщення, та громад, що постраждали внаслідок війни. У межах співпраці з органами державної влади УВКБ ООН долучається до впровадження державних програм і ініціатив, спрямованих на підтримку ВПО та інших постраждалих від війни. Зокрема, йдеться про такі програми:

- **тісна співпраця з Урядом України й Міністерством соціальної політики, сім'ї та єдності України** в розробленні Стратегії державної політики щодо внутрішнього переміщення, ухваленої в червні 2026 р. (деталі – в Аналітичній записці УВКБ ООН за посиланням). Закон України № 12301 від 01.07.2026 р. закладає нормативно-правову основу для впровадження стратегії, зокрема у сферах координації, пошуку сталих рішень для ВПО та їх підтримки. УВКБ ООН і надалі працює з Міністерством задля зміцнення та розширення системи соціальних послуг, спрямованих на підтримку ВПО з груп ризику на всіх етапах: від евакуації до інтеграції в місцеві громади. Програма охоплює такі ініціативи, як соціальна адаптація та соціальна фасилітація, а також розроблення цифрового інструмента «Шлях ВПО», що уможливить надання підтримки на кожному етапі: від евакуації до інтеграції.
- **Програма грошової допомоги на проходження осінньо-зимового періоду реалізується спільно з органами центральної, обласної та місцевої влади** й доповнює виплати, що фінансуються з Рахунку гуманітарного реагування і стійкості. Програма УВКБ ООН допомагає постраждалим від війни з прифронтових громад покрити витрати, що виникають взимку, зокрема, на придбання твердого палива.
- **Надання підтримки колишньому Міністерству розвитку громад і територій України** в розробленні інструментів реагування, зокрема Єдиної інформаційно-аналітичної житлової системи, що сприятиме визначенню, відновленню та виділенню об'єктів для розміщення ВПО, а також у напрацюванні національної житлової політики, що сприятиме задоволенню потреб ВПО із вразливих груп у житлі. ***Примітка:*** *Постанова КМУ № 963 від 17.07.2026 р. передбачає реструктуризацію Міністерства й утворення нового, повноваження якого невдовзі будуть визначені остаточно.*
- **Зміцнення компонента соціально-правового захисту в системі прикордонного контролю. Із цією метою проводяться тренінги для фахівців Державної прикордонної служби України**, що сприяють належному виявленню та перенаправленню людей із вразливих груп, які потребують послуг із захисту.
- **Підтримка сталих рішень для ВПО і постраждалих сімей** через надання правничої допомоги, допомоги із житлом і адвокації. Зокрема, надається допомога у відновленні документів, підтвердженні права власності й поданні заяви на отримання компенсації за державною програмою «єВідновлення». Допомога також надається учасникам програми державних субвенцій, запровадженої Постановою № 751, що передбачає розширення можливостей для забезпечення ВПО належним житлом. Читайте більше в документі Відновлення, зосереджене на людях, у дії. Аналітична довідка № 1: Доступ до компенсації.

СПІВПРАЦЯ З МІСЦЕВИМИ НЕУРЯДОВИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ–ПАРТНЕРАМИ

Відповідно до зобов'язань, прийнятих у рамках Великої угоди, УВКБ ООН збільшило фінансування на підтримку національних і місцевих організацій у різних країнах світу. УВКБ ООН в Україні перш за все розбудовує співпрацю з місцевими партнерами, зокрема всеукраїнськими НУО й громадськими організаціями, заснованими громадами, що постраждали від війни. УВКБ ООН в Україні втілює низку програм через мережу з 14 партнерських організацій, 13 з яких є українськими НУО. Співпраця із цими партнерами забезпечує ефективність і широке охоплення програм допомоги з житлом, правничої допомоги, послуг із захисту, психосоціальної підтримки, допомоги людям із прифронтових громад і постраждалим від повітряних ударів, а також програм захисту на рівні громад.

Витрати на виконання зобов'язання діяти в інтересах захисту й безпеки співробітників враховані в угодах про партнерство з місцевими НУО, й, зокрема, охоплюють забезпечення засобами захисту та броньованими транспортними засобами у разі необхідності й передбачають залучення фахівців із безпеки. Ці кроки здійснюються на виконання зобов'язання УВКБ ООН забезпечувати безпеку й благополуччя працівників організацій-партнерів на тому самому рівні, як і власного персоналу. Обмін досвідом між УВКБ ООН і організаціями-партнерами відбувається також за такими напрямами: надання рекомендацій з безпеки, благополуччя, турбота про самопочуття, запобігання сексуальній експлуатації та нарузі, напрацювання протоколів безпеки для прифронтових регіонів, інформування щодо безпекової ситуації (зокрема загрози обстрілів із застосуванням безпілотників), а також навчання в таких сферах як психічне здоров'я та психосоціальна підтримка, кібербезпека, постачання та фандрайзинг. У 2025–2026 рр. у програмах розбудови потенціалу взяли участь понад 970 фахівців партнерських організацій.

ЗАКУПІВЛЯ МІСЦЕВИХ ТОВАРІВ І ПОСЛУГ: Важливу роль у діяльності УВКБ ООН в Україні відіграє співпраця з місцевими постачальниками й підрядниками, що одночасно гарантує вчасне й економічно доцільне постачання допомоги й матеріалів, необхідних для впровадження програми реагування УВКБ ООН, та сприяє підтримці місцевої економіки та підприємств, що зазнали негативного впливу війни. У 2025 році майже 99 % усіх закупівель УВКБ ООН було здійснено через місцевих постачальників. У такий спосіб було закуплено доремонтні матеріали, зокрема, поліетиленову плівку й листи OSB, збірні модульні будинки, виготовлені одним з українських сімейних підприємств, а також вікна й інші матеріали для більш масштабних ремонтів будинків. Крім того, до ремонтів будинків, здійснюваних в межах програми сталих житлових рішень, УВКБ ООН залучає винятково українські будівельні компанії та підрядників. Такої самої стратегії Агентство дотримується й у впровадженні проєктів із ремонту житла й об'єктів інфраструктури для внутрішньо переміщених людей та постраждалих від війни.

Фахівці української компанії з Київської області збирають модульний будинок. © УВКБ ООН / Олексій Барков

Завдяки підтримці партнерської організації УВКБ ООН, ГО «КРИМСОС», Валентина змогла створити організацію «Літай», що надихає мам, які виховують дітей з інвалідністю, вести повноцінне життя. © Фото надане Валентиною.

ПІДТРИМКА ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ: УВКБ ООН і партнери Агентства підтримують мережу з 350 громадських організацій (ГО) і місцевих ініціативних груп, 69 % з яких очолюють жінки. Така співпраця покликана розвивати інституційну спроможність переміщених громад і громад, що постраждали внаслідок війни, в адвокатуванні їхніх прав і потреб, а також сприяти інтеграції внутрішньо переміщених людей у нові громади. УВКБ ООН і партнери Агентства надають ГО матеріальну підтримку й проводять тренінги для фахівців ГО з таких тем, як фандрайзинг, бухгалтерський облік, використання соцмереж для покращення впізнаваності, а також стратегічне планування. Відповідно до пріоритетних сфер, у яких здійснюється діяльність із захисту, надаються мінігранти (безпосередня фінансова допомога) і впроваджуються громадські ініціативи (допомога в натуральній формі), зокрема задля сприяння соціальній згуртованості й соціальному включенню, захисту людей з інвалідністю, людей похилого віку, молоді й дітей.

СПІВПРАЦЯ З РАДАМИ ВПО: Понад 800 Рад із питань внутрішньо переміщених осіб (ВПО) працює при органах місцевої влади в різних областях України. Їхнє завдання – сприяти активній участі тих, хто був змушений покинути рідну домівку через війну, у соціально-політичному житті громад і прийнятті рішень. За підтримки УВКБ ООН і партнера Агентства, БФ «Стабілізейшен суппорт сервісез», ради з питань ВПО стали платформою для діалогу між ВПО, громадами й місцевою владою, й допомагають формувати рішення у сферах забезпечення житлом і засобами для існування, освіти й соціального захисту. Вони сприяють тому, щоб у місцевому плануванні враховувалася думка ВПО, щоб ініціативи з відновлення та інтеграції ґрунтувалися на реальних потребах цих людей. Через адвокаційні заходи УВКБ ООН підтримало ухвалення Постанови № 701, що вносить зміни до Постанови № 812 й передбачає посилення ролі Рад з питань ВПО у здійсненні моніторингу, обов'язкове врахування їхніх пропозицій місцевими органами влади й зміцнення системи підзвітності місцевих органів влади. УВКБ ООН і БФ «Стабілізейшен суппорт сервісез» підтримали створення понад 100 рад ВПО по всій Україні та надали їм допомогу в зміцненні потенціалу, зокрема у форматі тренінгів з лідерства, адвокації, залучення громад та управління проєктами. Читайте деталі за посиланням.

14 і 15 листопада 2025 р. в Києві проходив III Всеукраїнський форум Рад ВПО. У центрі уваги учасників – уніфікація підходів до інтеграції внутрішньо переміщених людей у нові громади й посилення їхнього впливу на державну політику. Ради ВПО продовжують працювати над тим, щоб голоси внутрішньо переміщених людей були почуті, а їхні потреби – ефективно задоволені. © БФ «Стабілізейшен суппорт сервісез»

ПАРТНЕРИ УВКБ ООН:

acted · AoS · КАРІТАС УКРАЇНИ CARITAS UKRAINE · CRIMEA SOS · DEPAUL · ДОНБАСС SOS · NEEKA · ПОРУЧ · RIGHT to PROTECTION · Rokada · SSS